



ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ - 2025 ГОДИНА

Индикаторите за бедност и социално включване са част от общите показатели на Европейската общност за проследяване на напредъка на страните в борбата с бедността и социалната изолация. Основен източник на статистически данни за пресмятане на индикаторите е ежегодно провежданото наблюдение „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.

Оценка на бедността

През 2025 г. линията на бедност общо за страната е 866.67 лв. средномесечно на лице от домакинство. При този размер на линията под прага на бедност са били 1 368.7 хил. лица, или 21.2% от населението на страната.

1. Основни индикатори за бедност

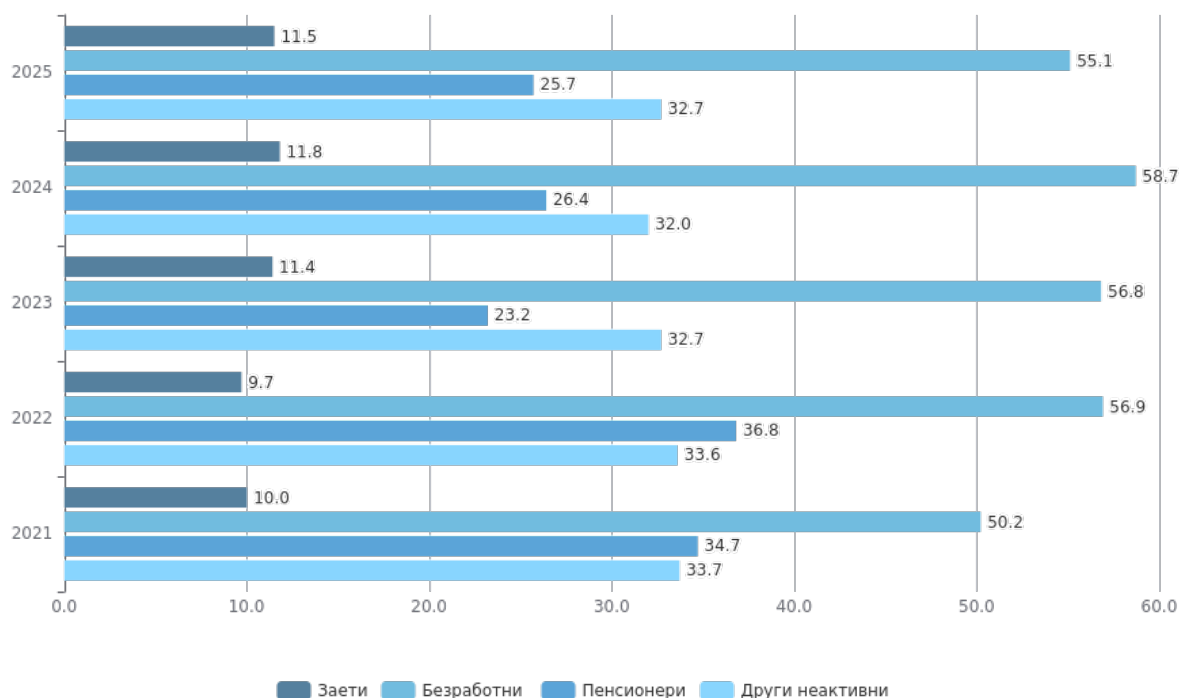
	2021	2022	2023	2024	2025
Линия на бедност - средномесечен размер - лв.	504.33	525.92	637.92	763.83	866.67
Брой лица под линията на бедност - хил.	1 532.0	1 572.0	1 326.0	1 401.0	1 369.0
Относителен дял на бедните - % от населението	22.1	22.9	20.6	21.7	21.2
Относителен дял на бедните преди получаването на социалните трансфери - % от населението	44.3	44.2	45.3	46.1	45.4
Относителен дял на бедните преди получаването на социалните трансфери, с включени пенсии - % от населението	31.5	30.3	28.5	30.0	29.0
Отношение между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от населението (S80/20)	7.4	7.3	6.6	7.0	7.0
Коефициент на Джини[1]	39.7	38.4	37.2	38.4	37.7
[1] Изчислява се на основата на данни от разпределението на лицата от домакинствата по доход и е нормиран в границите от 0 до 100.					

В сравнение с предходната година размерът на линията на бедност нараства с 13.5%, а относителният дял на бедното население намалява с 0.5 процентни пункта (виж табл. 1).

Системата за социална защита има съществено значение за редуциране на бедността. Данните за 2025 г. показват, че ако в доходите на домакинствата се включат доходите от пенсии, но се изключат останалите социални трансфери (обезщетения, социални и семейни помощи и добавки), равнището на бедност се повишава от 21.2 до 29.0%, или със 7.8 процентни пункта. Съответно при изключване на пенсиите и останалите социални трансфери равнището на бедност нараства до 45.4%, или с 24.2 процентни пункта.

Основният фактор, увеличаващ риска за попадане в групата на бедните, за преобладаващата част от населението е тяхната икономическа активност и участието им на пазара на труда (виж фиг. 1). За целия период на наблюдение относителният дял на бедните на възраст 18 и повече години е най-висок сред безработните (55.1% за 2025 г.), като рискът от бедност при безработните мъже е с 5.8 процентни пункта по-висок в сравнение с безработните жени.

Фиг. 1. Относителен дял на бедните на възраст 18 и повече години по икономическа активност



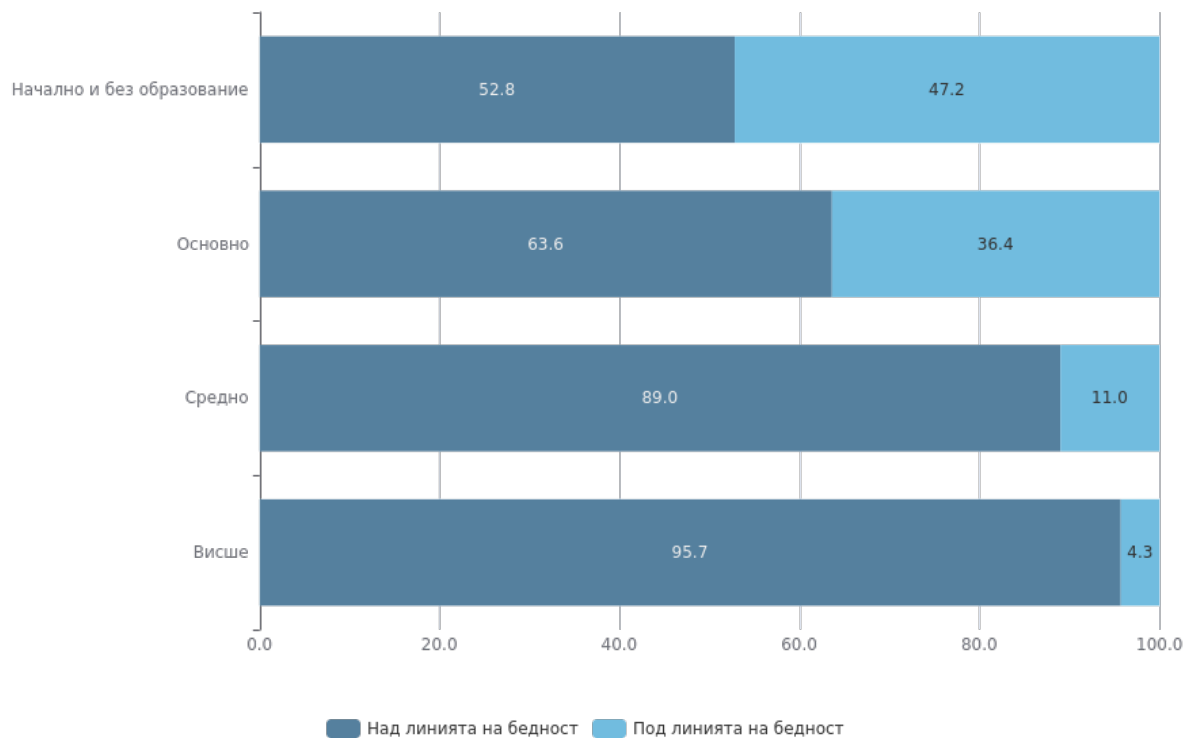
През 2025 г. делът на бедните сред заетите във възрастовата група 18 - 64 години намалява спрямо предходната година с 0.3 процентни пункта - до 11.8%, като при работещите на непълно работно време рискът за изпадане в бедност е приблизително три пъти по-висок от този при работещите на пълно работно време (виж табл. 2). Рискът от бедност сред работещите жени е с 2.2 процентни пункта по-нисък от този при мъжете.

2. Относителен дял на работещите бедни (за лица във възрастовата група 18 - 64 години)

Работещи бедни, в проценти	2021	2022	2023	2024	2025
Заети					
Общо	10.0	10.0	11.7	12.1	11.8
Мъже	11.3	11.5	12.9	13.2	12.8
Жени	8.5	8.3	10.4	10.7	10.6
Разпределени по вид заетост					
Пълно работно време	8.9	9.0	10.3	10.6	10.0
Непълно работно време	25.4	23.5	30.1	29.2	34.2

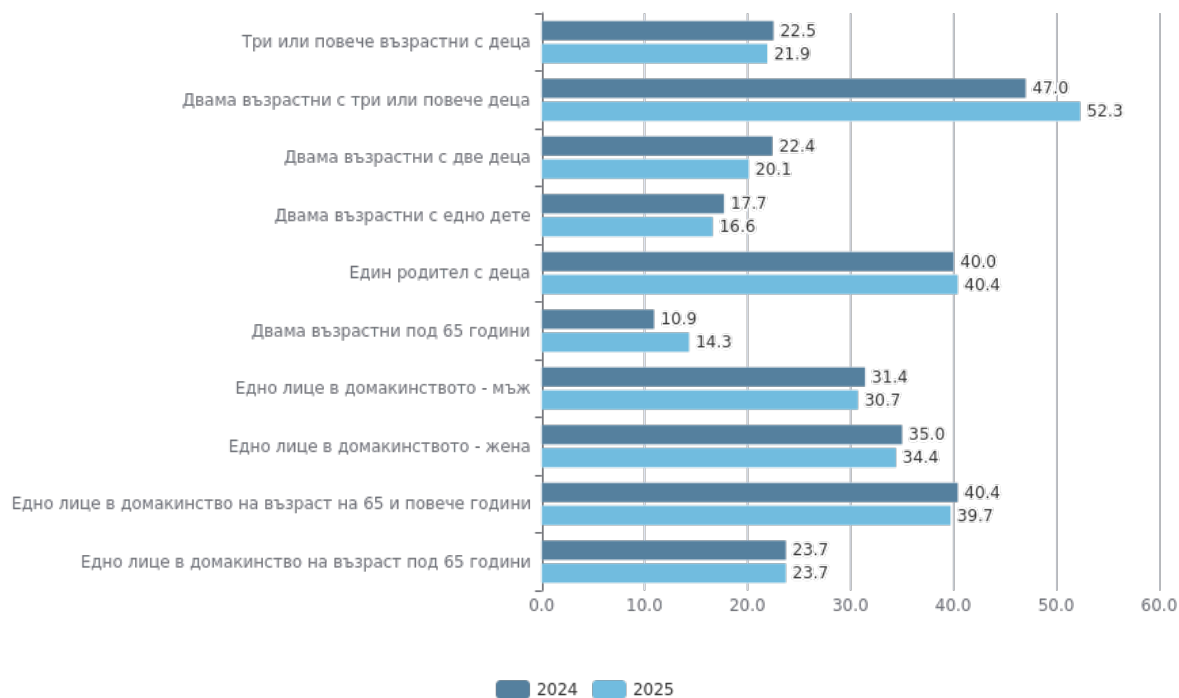
Образователното равнище оказва съществено влияние върху риска от бедност при заетите лица. Най-висок е относителният дял на работещите бедни с начално образование и без образование - 47.2% (виж фиг. 2). С нарастване на образователното равнище, относителният дял на бедните сред работещите намалява повече от четири пъти за лицата със средно образование. Делът на работещите бедни с висше образование е най-нисък - 4.3%.

Фиг. 2. Разпределение на работещите лица във възрастовата група 18 - 64 години по бедност и по образование през 2025 година



Оценките на бедността в зависимост от типа на домакинството показват, че най-висок е относителният дял на бедните сред домакинствата състоящи се от двама възрастни с три или повече деца (52.3% за 2025 г.) и от един родител с деца (40.4% за 2025 година). Сред едночленните домакинства рискът от бедност при жените е с 3.7 процентни пункта по-висок, отколкото при мъжете. Ако в домакинството живее едно лице на 65 и повече години, рискът от бедност е с 16.0 процентни пункта по-висок от този в домакинство, в което живее едно лице под 65 години (виж фиг. 3).

Фиг. 3. Риск от бедност по типове домакинства в процент

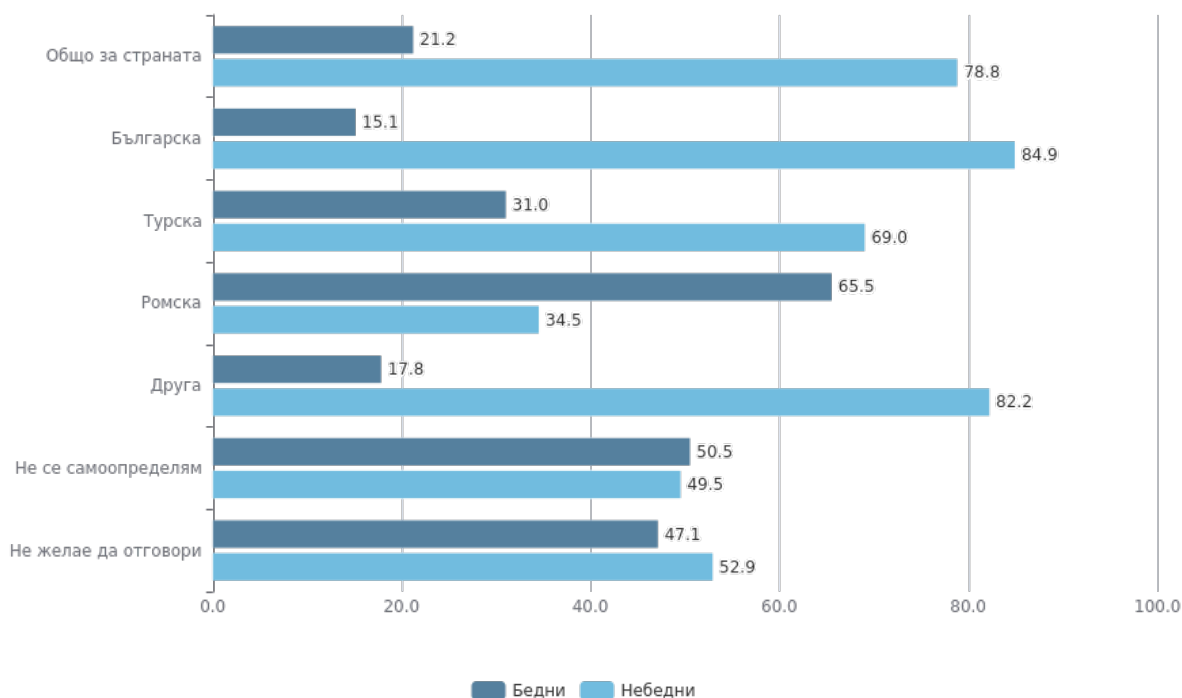


Оценка на бедността по етнически признак ^[2]

От 2015 г. към основния въпросник на изследването е добавен въпрос за етническата принадлежност на лицата в отговор на нарастващата нужда от информация, включително и оценки на бедността за домакинствата по етнически признак. Анкетираният сами определят етническата си група. Отговорът на този въпрос е доброволен, т.е. ако лицето не желае да посочи към коя етническа група принадлежи, се отбелязва отговор „Не желае да отговори“. Дадена е възможност да се отбележи и отговор „Не се самоопределям“, ако анкетираният не може да определи своята етническа група. Етническата група на децата се определя от родителите. Ако родителите имат различна етническа принадлежност за децата се регистрира отговорът, който родителите определят по взаимно съгласие.

През 2025 г. най-висок е относителният дял на бедните сред лицата, самоопределили се от ромската етническа група - 65.5%, а най-нисък - сред самоопределилите се от българската етническа група - 15.1%.

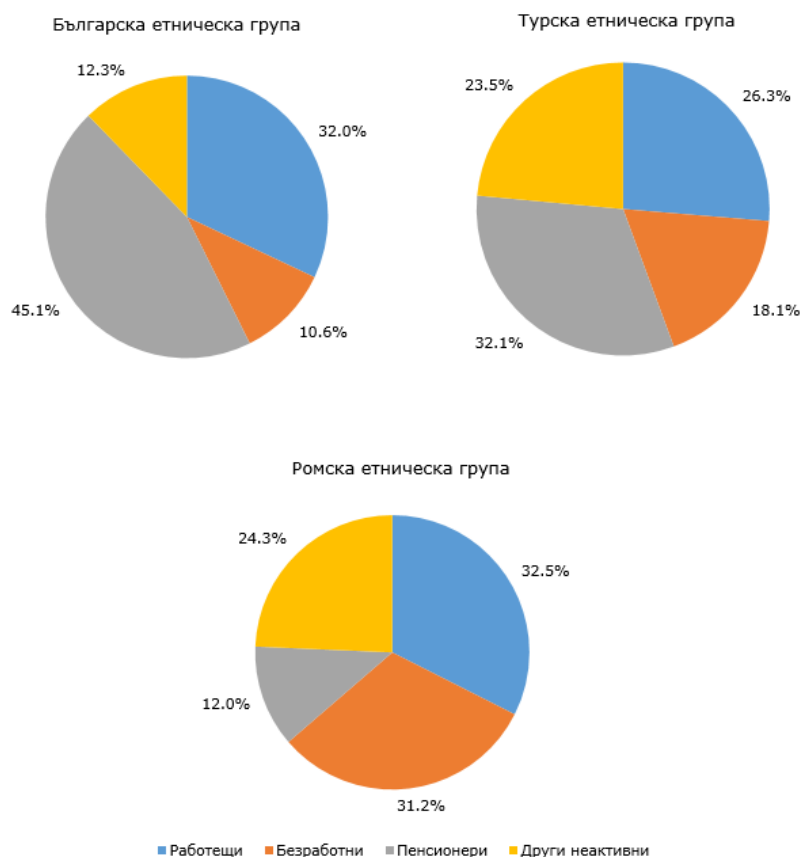
Фиг. 4. Разпределение на лицата в домакинствата по етническа принадлежност и риск от бедност през 2025 година в процент



[2] Поради извадковия характер на изследването получените в резултат на обработката от изследването оценки на бедността са обременени с известна стохастична грешка. За определяне на стохастичната точност на основни показатели за бедност по етнически признак са изчислени стандартни грешки, коефициенти на вариация и интервали на доверителност, приложени към методологичните бележки (виж табл. 8).

Наблюдават се различия в разпределението на бедните от различните етнически групи според икономическата им активност (виж фиг. 5). Сред бедните от българската и турската етнически групи преобладават пенсионерите (съответно 45.1 и 32.1%), докато при ромската етническа група най-висок е относителният дял на заетите лица (32.5%).

Фиг. 5. Относителен дял на бедните на възраст 18 и повече години по икономическа активност и етническа принадлежност през 2025 година



Материални и социални лишения на домакинствата

В общите показатели за оценка на бедността са включени и субективни индикатори, свързани с материални лишения. Те показват субективната оценка и личните нагласи на лицата и домакинствата относно възможностите за задоволяване на отделни нужди и потребности. До 2020 г. за оценка на материалните лишения на домакинствата се използваша девет въпроса, свързани с потреблението на конкретни стоки и услуги. От 2021 г. се включва нов показател за тежки материални и социални лишения, който показва липсата на необходими и желани предмети за водене на достоен живот. Изчислява се като дял на лицата от населението, които не могат да си позволят 7 от 13 показателя - 6 на индивидуално ниво и 7 на ниво домакинство (виж табл. 3).

3. Показатели за материални и социални лишения през 2025 година

Въпроси към домакинството	Лица с ограничения - бр.	Относителен дял от населението - %
Може ли домакинството да посрещне със собствени средства неочаквани финансови разходи (неотложен ремонт на жилището или колата, подмяне на пералня или хладилник, внезапно заболяване и др.)	2 737 372	42.5
Може ли домакинството да си позволи, ако желае едноседмична почивка извън дома	2 519 062	39.1
Имало ли е домакинството затруднения при плащането навреме на разходи свързани с жилището: заем за покупка на жилището, наем, текущи разходи за ток, вода и др.	1 175 444	18.2
Може ли домакинството да си позволи, ако желае, консумация на месо, пилешко или риба (или вегетарианския им еквивалент) всеки втори ден	1 022 684	15.9
Позволява ли финансово състояние на домакинството да поддържа нормална температура в жилището си	1 039 998	16.1
Притежава ли домакинството автомобил (вкл. и служебен, който се ползва за лични нужди)	643 489	10
Може ли домакинството да си позволи подмяна на остаряла мебелировка	2 410 880	37.4
Въпроси към лица на 16 и повече години		

Въпроси към домакинството	Лица с ограничения - бр.	Относителен дял от населението - %
Наличие на интернет връзка в дома, който може да се ползва за лични нужди	321 171	5.9
Подмяна на износени дрехи със закупуването на нови	1 086 868	19.9
Купуването на два чифта обувки в зависимост от сезона, и/или за всички сезони	1 352 332	24.7
Всяка седмица да похарчите малка сума пари за лични нужди	1 008 305	18.4
Редовно участие в спортни и развлекателни дейности като посещения на кино, на театър, на концерт и др.	795 727	14.6
Поне веднъж месечно среща с приятели/роднини за пиене/хапване (вкл. в домашни условия)	581 470	10.6

През 2025 г. 15.0% от населението живее в тежки материални и социални лишения (ограничения в 7 от 13 показателя), или с 1.6 процентни пункта по-малко в сравнение с 2024 година.

Ограниченията, свързани със задоволяване на определени нужди и потребности, се различават в зависимост от етническата принадлежност (виж табл. 4).

4. Относителен дял на лицата с ограничения през 2025 г. по етнически признак в проценти

Въпроси към домакинството	Българска етническа група	Турска етническа група	Ромска етническа група	Други
Може ли домакинството да посрещне със собствени средства неочаквани финансови разходи (неотложен ремонт на жилището или колата, подмяна на пералня или хладилник, внезапно заболяване и др.)	37.2	53.7	78.9	45.2
Може ли домакинството да си позволи, ако желае, едноседмична почивка извън дома	32.4	56.7	82.6	43.9
Имало ли е домакинството затруднения при плащането навреме на разходи свързани с жилището: заем за покупка на жилището, наем, текущи разходи за ток, вода и др.	14.3	21.9	49.7	20.3
Може ли домакинството да си позволи, ако желае, консумация на месо, пиле или риба (или вегетарианския им еквивалент), всеки втори ден	12.7	16.7	43.7	19.3
Позволява ли финансовото състояние на домакинството да поддържа нормална температура в жилището си	12.4	21.0	45.6	18.5
Притежава ли домакинството автомобил (вкл. и служебен, който се ползва за лични нужди)	6.7	12.8	37.9	5.3
Може ли домакинството да си позволи подмяна на остаряла мебелировка	32.7	50.7	69.0	37.8
Въпроси към лица на 16 и повече години				
Наличие на интернет връзка в дома, която може да се ползва за лични нужди	4.2	6.9	22.4	6.2
Подмяна на износени дрехи със закупуването на нови	15.8	29.8	52.1	21.5
Купуването на два чифта обувки в зависимост от сезона, и/или за всички сезони	20.4	37.8	57.2	23.4
Всяка седмица да похарчите малка сума пари за лични нужди	14.8	26.8	47.5	11.5
Редовно участие в спортни и развлекателни дейности като посещения на кино, на театър, на концерт и др.	12.3	16.6	36.7	14.7
Поне веднъж месечно среща с приятели/роднини за пиене/хапване (вкл. в домашни условия)	8.3	16.5	28.8	5.2

През 2025 г. ограничения в 7 от 13 показателя имат 10.0% от българската етническа група, 19.9% от турската и 55.3% от ромския етнос.

Лица, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност

Ниската икономическа активност за домакинството се изчислява като съотношението между броя месеци, в които всеки член от домакинството във възрастовата група 18 - 64 години е бил работещ през предходната година (реално отработени месеци), към общия брой месеци, които теоретично би могъл да отработи същият член на домакинството при пълна заетост. За лицата, които декларират, че работят на непълно работно време, броят на месеците се преизчислява към пълно работно време въз основа на отработените часове.

Лицата, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, се дефинират като лица от възрастовата група 0 - 64 години, живеещи в домакинство, където възрастните (18 - 64-годишните, с изключение на учащите от възрастовата група 18 - 24 години) работят под 20% от техния потенциал през референтната година.

До 2020 г. показателят се изчислява за лица на възраст от 18 до 59 години, а от 2021 г. той включва лица на възраст от 18 до 64 години.

5. Лица, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, по възрастови групи и пол

	2021	2022	2023	2024	2025
Общо 0 - 64 години - хил.	421.3	428.5	322.9	365.9	355.4
Относителен дял от населението - %	8.4	8.6	7.0	7.9	7.7
Мъже - хил.	210.5	210.9	163.6	186.4	184.0
Относителен дял от населението - %	8.2	8.2	6.9	7.9	7.8
Жени - хил.	210.8	217.5	159.3	179.5	171.3
Относителен дял от населението - %	8.6	8.9	7.1	8.0	7.6
Общо 18 - 64 години - хил.	293.7	300.4	231.0	249.3	241.5
Относителен дял от населението - %	7.7	7.9	6.6	7.1	6.9
Мъже - хил.	151.7	151.3	119.7	127.8	118.4
Относителен дял от населението - %	7.7	7.8	6.6	7.1	6.6
Жени - хил.	142.0	149.1	111.3	121.6	123.1
Относителен дял от населението - %	7.6	8.1	6.5	7.1	7.2

През 2025 г. в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност живеят 241.5 хил. лица на възраст 18 - 64 години, или 6.9% от населението, като спрямо 2024 г. относителният им дял намалява с 0.2 процентни пункта, а дялът при мъжете (6.6%) е с 0.6 процентни пункта по-нисък от този при жените (7.2%).

Комбиниран индикатор

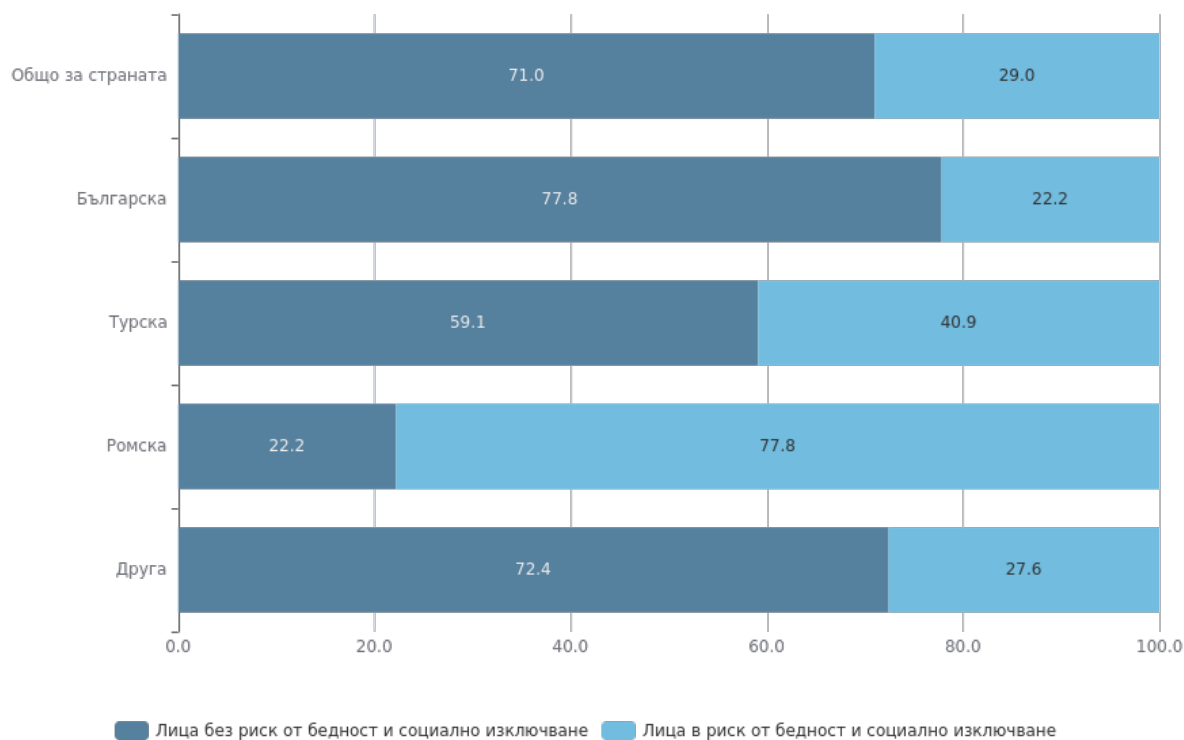
Във връзка с поставените цели по ключови области в стратегията „Европа 2030“ от изследването на доходите и условията на живот (EU-SILC) се изчислява комбиниран показател за регулярен мониторинг на напредъка на страните при изпълнение на националните подцели. Показателят включва лица, живеещи в риск от бедност, с материални и социални лишения и в домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност.

Комбинирането на трите показателя показва, че през 2025 г. 29.0% от населението, или 1 868.9 хил. лица, са били в риск от бедност и социално изключване (виж табл. 6). Стойността на показателя намалява с 1.3 процентни пункта спрямо 2024 г., като при мъжете намаляването е с 1.4 процентни пункта, а при жените с 1.2 процентни пункта.

6. Население в риск от бедност и социално изключване по пол

	2021	2022	2023	2024	2025
Общо - хил.	2 193.5	2 206.1	1 933.1	1 952.7	1 868.9
Относителен дял от населението - %	31.7	32.2	30.0	30.3	29.0
Мъже - хил.	984.0	974.7	875.5	894.7	852.2
Относителен дял от населението - %	29.4	29.4	28.2	28.9	27.5
Жени - хил.	1 209.5	1 231.4	1 057.6	1 058.0	1 016.7
Относителен дял от населението - %	33.9	34.8	31.6	31.6	30.4

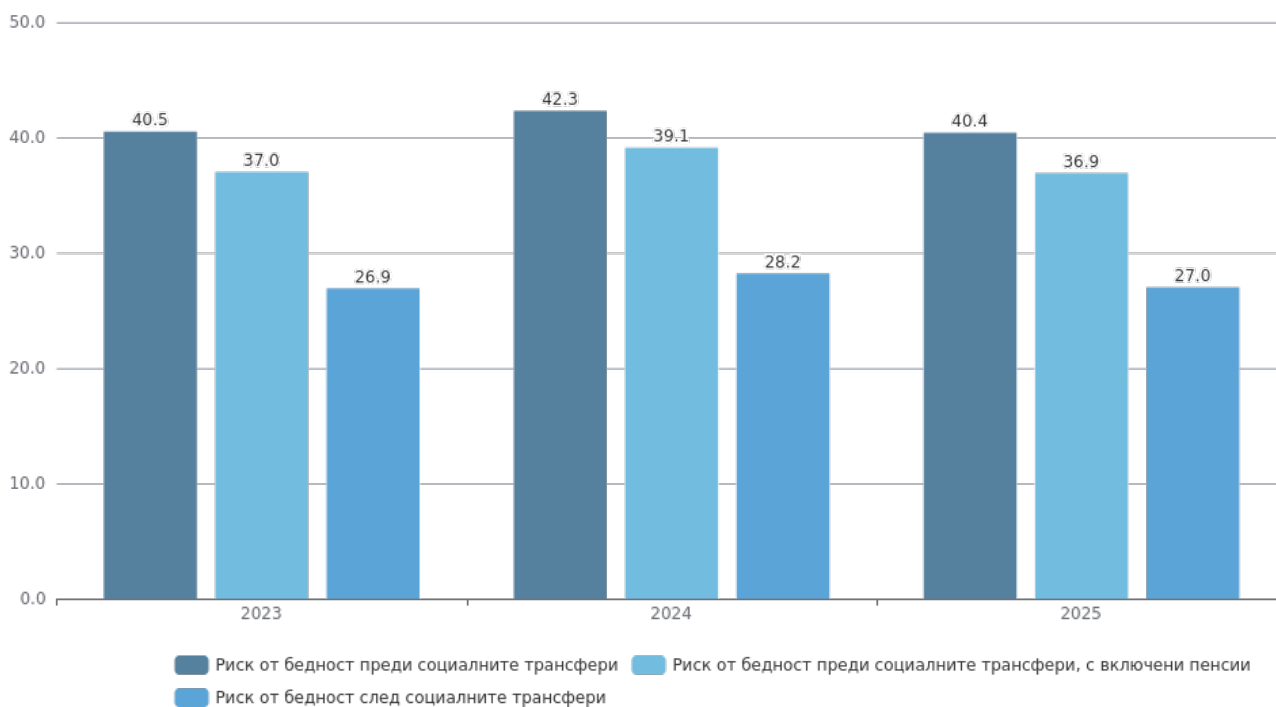
Фиг. 6. Население в риск от бедност и социално изключване по етническа принадлежност през 2025 година в процент



Деца в риск от бедност и материални лишения

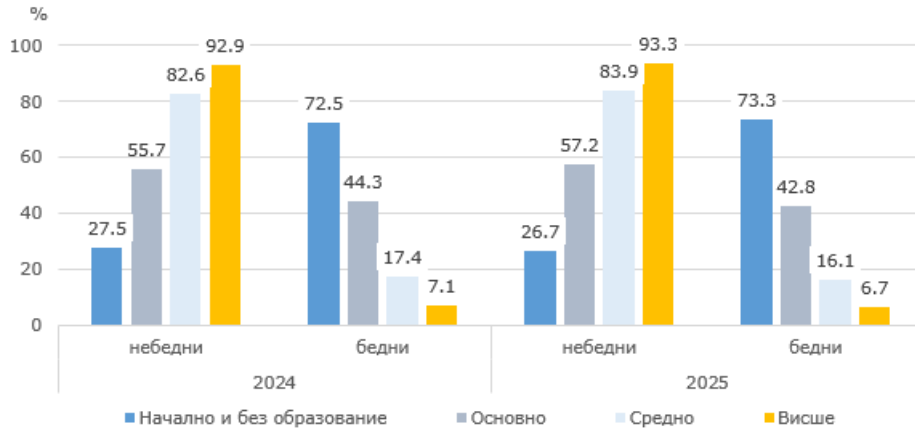
През 2025 г. 27.0% от децата на възраст 0 - 17 години в България са изложени на риск от бедност, или с 1.2 процентни пункта по-малко спрямо 2024 година. Социалните трансфери към домакинствата намаляват риска от бедност сред децата с 13.4 процентни пункта.

Фиг. 7. Равнище на бедност сред децата преди и след социалните трансфери



Достигнатата образователна степен и професията на родителите са важен фактор за бъдещото развитие на децата. По-високото образователно равнище дава възможност за по-широк достъп до пазара на труда и съответно до по-високо заплащане. През 2025 г. седем от десет деца (73.3%), чиито родители са с начално или без образование, живеят в бедност (виж фиг. 8). Приблизително 11 пъти по-малко, или 6.7%, са децата, чиито родители са с висше образование и живеят в риск от бедност.

Фиг. 8. Относителен дял на децата в риск от бедност по образователна степен на техните родители

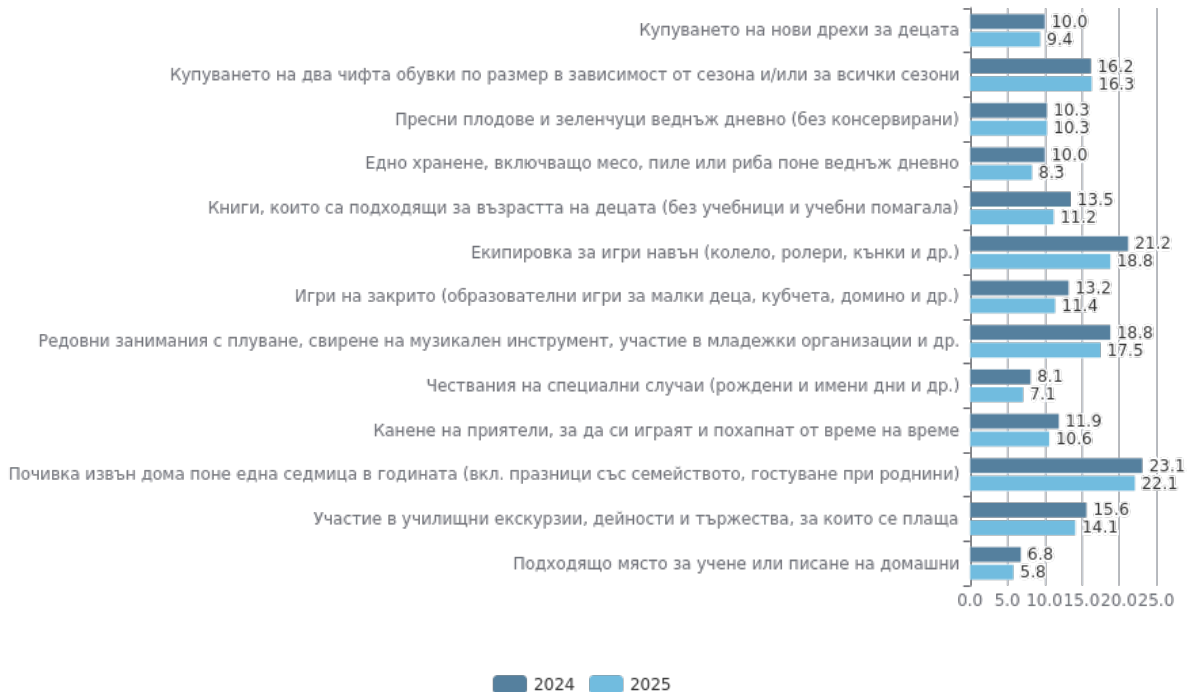


Материални лишения при децата

В изследването „Статистика на доходите и условията на живот“ от 2013 г. се събират данни за материалните лишения на децата в домакинството (на възраст между 1 и 15 години). През 2025 г. относителният дял на децата с материални лишения (лишени от поне един от 13 показателя) е 26.7%, а за 0.9% от тях нито една потребност не може да бъде удовлетворена поради финансови причини.

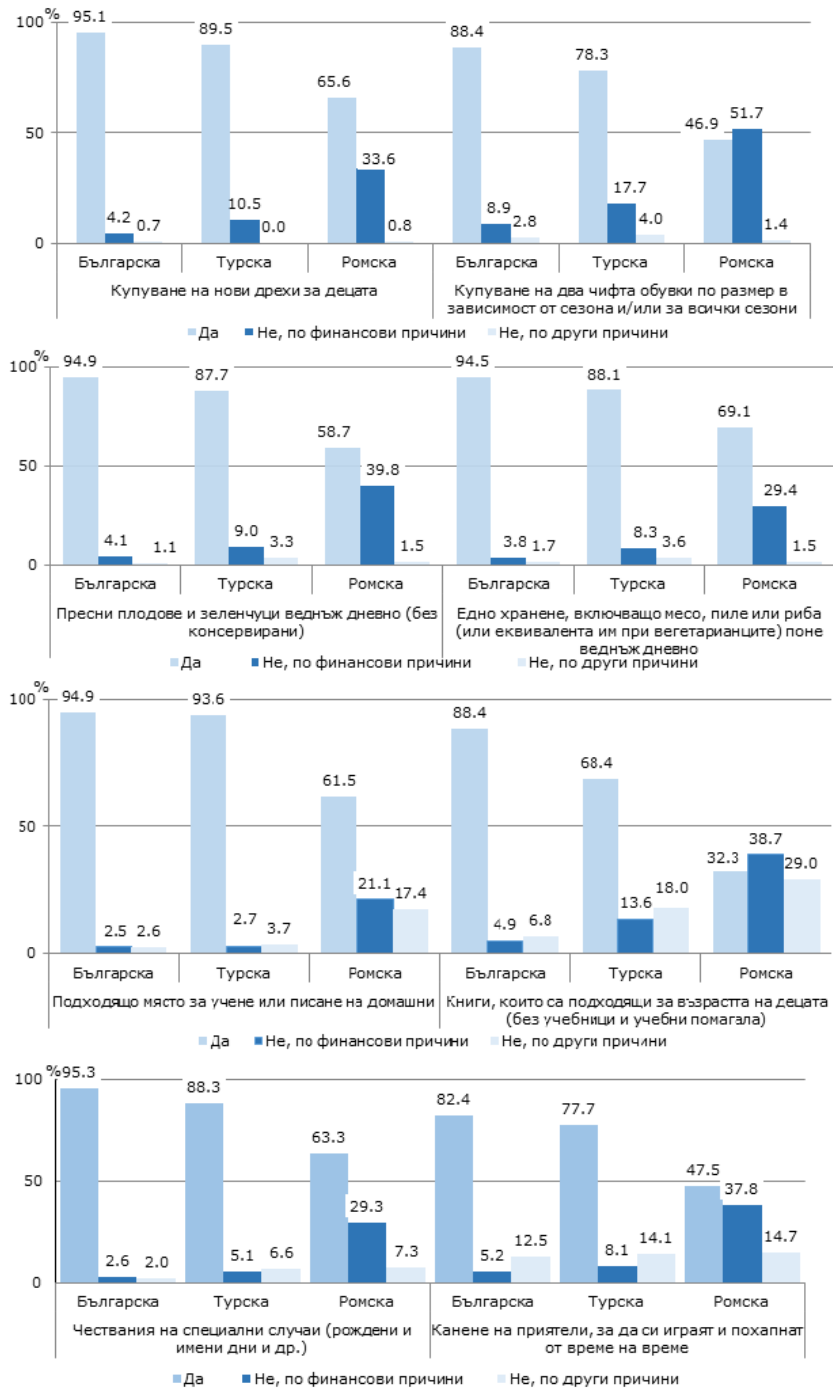
Близо една четвърт от децата (22.1%) не могат да си позволят почивка извън дома поне една седмица в годината (вкл. празници със семейството, гостуване при роднини, приятели, организирана почивка от училището и т.н.). Екипировка за игри навън (колело, ролери, кънки и др.) не могат да си позволят 18.8% от децата, а редовни занимания като плуване, свирене на музикален инструмент, участие в младежки организации и др. - 17.5% (виж фиг. 9). През 2025 г. 48.4% от децата с материални лишения живеят и в риск от бедност.

Фиг. 9. Материални лишения на децата през 2024 и 2025 година в процент



Възможността да се осигурят определени потребности на децата се различава в зависимост от етническата принадлежност. През 2025 г. относителният дял на децата с материални лишения (лишени от поне един от 13 показателя) е, както следва: 17.3% от българската етническа група, 29.6% от турската етническа група, 73.5% от ромската етническа група и 17.1% от друг етнос. Нито една потребност (ограничения за всички 13 показателя) не може да бъде осигурена за 0.3% от българската етническа група, за 0.6% от турската етническа група и за 4.6% от ромската етническа група. Около 29.0% от децата с материални лишения от българската етническа група живеят и в риск от бедност. За останалите групи относителните дялове са следните: 34.0% от турската етническа група и 75.5% от ромския етнос.

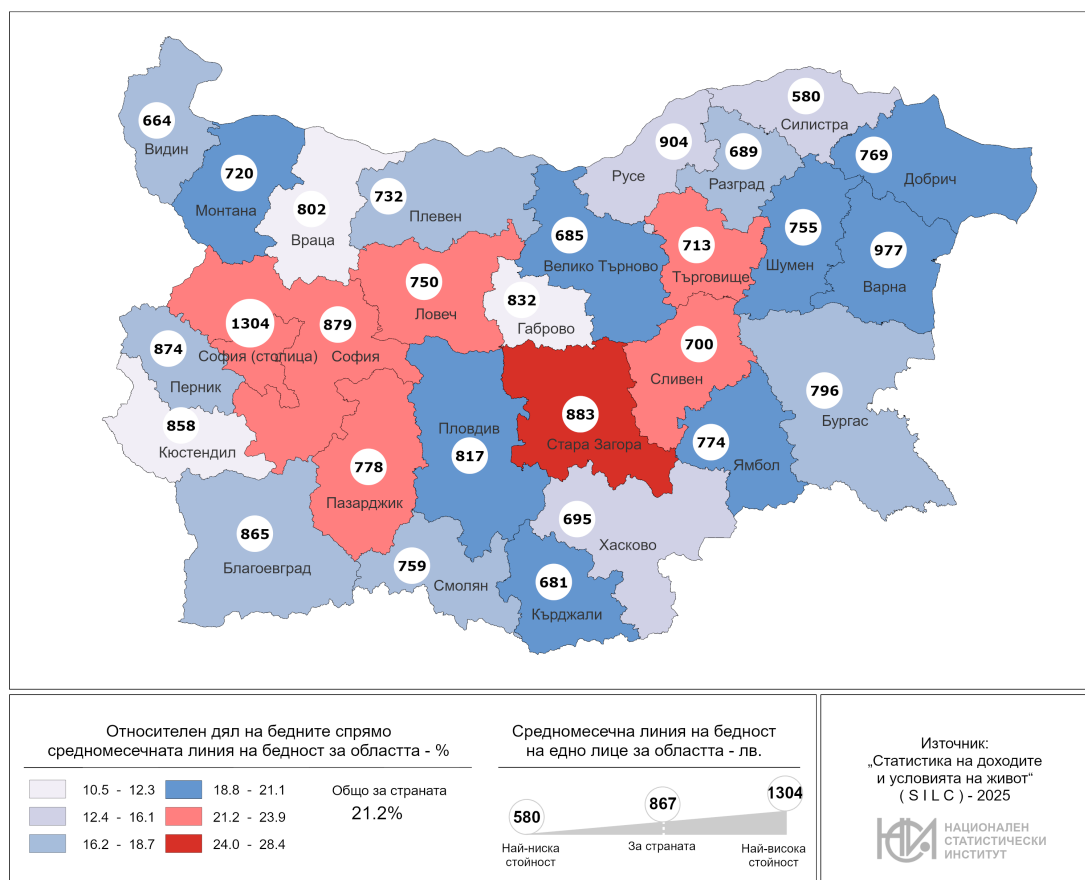
Фиг. 10. Материални лишения при децата по етническа принадлежност през 2025 година



Оценка на бедността в регионален аспект

Важен аспект в изследването на бедността е нейното проявление по области. При изчисляване на линията на бедност за всяка област е приложен същият метод както при линията на бедност на национално ниво - 60% от средния общ разполагаем нетен доход на домакинствата в областта.

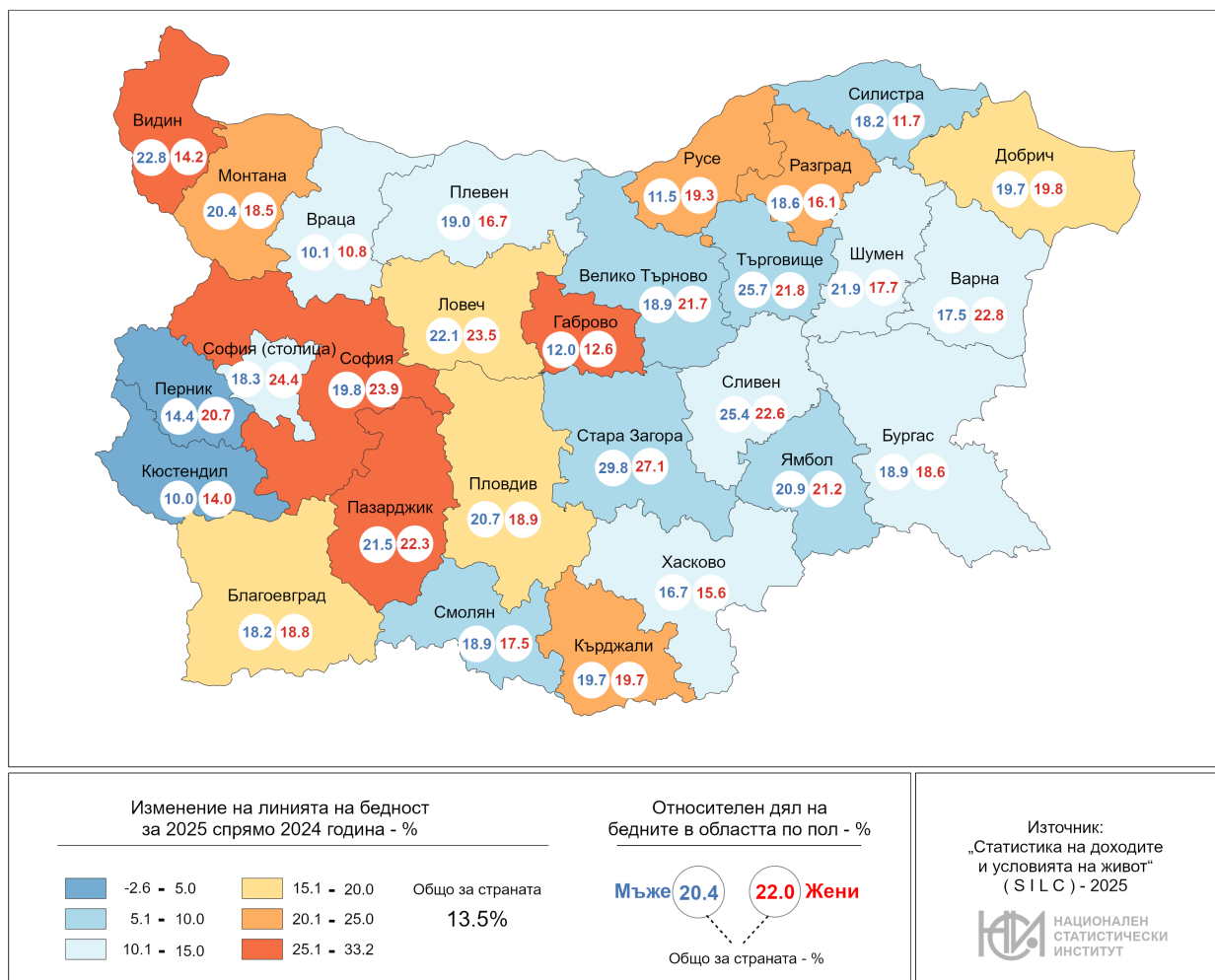
Фиг. 11. Линия на бедност по области през 2025 година



През 2025 г. най-ниската линия на бедност се наблюдава в областите Силистра и Видин - съответно 580 и 664 лв., а най-високата - в област София (столица) - 1 304 лв., следвана от областите Варна (977 лв.), Русе (904 лв.) и Стара Загора (883 лева).

Спрямо линията на бедност за областта най-висок е относителният дял на бедните в областите Стара Загора - 28.4%, Сливен - 23.9%, Търговище - 23.7%, и Ловеч - 22.8%. Най-нисък е относителният дял на бедните в областите Враца - 10.5%, Кюстендил - 12.1%, и Габрово - 12.3%.

Фиг. 12. Изменение на линията на бедност за 2025 спрямо 2024 г. и относителен дял на бедните по пол и области

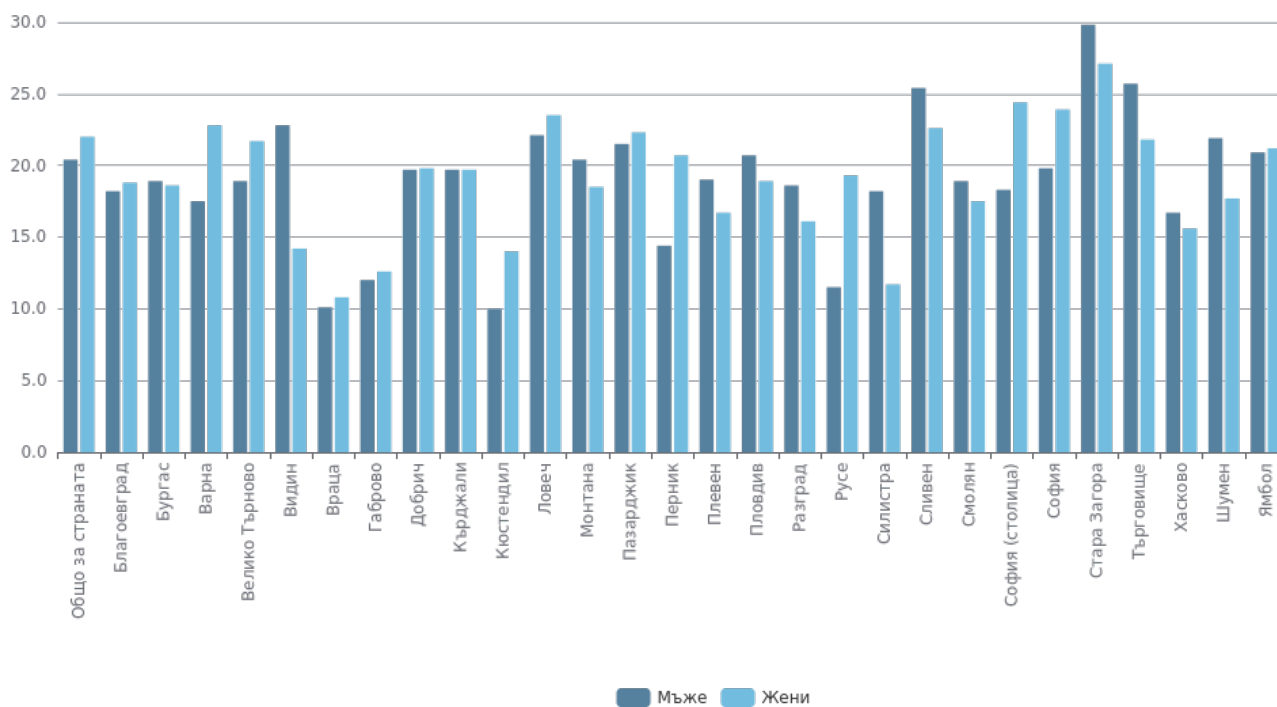


Линията на бедност за 2025 г. нараства спрямо 2024 г. във всички области с изключение на Перник, където се наблюдава намаление с 2.6%. С най-голямо нарастване са областите Пазарджик (с 33.3%), София (с 29.0%), Видин (с 26.8%) и Габрово (с 25.8%).

През 2025 г. област Кюстендил е с най-нисък относителен дял на бедност за мъжете - 10.0%, а с най-високо равнище е област Стара Загора - 29.8%. В област Враца жените са с най-ниско равнище на бедност - 10.8%, при 27.1% за област Стара Загора.

Относителният дял на жените, живеещи в риск от бедност, е по-голям с повече от 5 процентни пункта спрямо относителния дял на мъжете в областите Русе, Перник, София (столица), и Варна. В две области - Силистра и Видин, относителният дял на бедните мъже е по-голям с повече от 5 процентни пункта от този при жените.

Фиг. 13. Относителен дял на лицата в риск от бедност по пол и области през 2025 година



Методологични бележки

С Регламент (ЕС) 2019/1700 на Европейския парламент и на Съвета се определя обща рамка за европейската статистика за лицата и домакинствата, основана на индивидуални данни, събрани чрез извадки. Наблюдението за доходите и условията на живот (SILC) е част от изследванията, включени в регламента, и се отнася до събирането на съпоставима и актуална информация за моментното състояние (cross-sectional data) и от повторени във времето (longitudinal data) изменения в доходите, равнище и структура на бедността и социалната изолация.

Целевата съвкупност в изследването са всички **обикновени** домакинства и техните членове, живеещи на територията на страната в момента на наблюдение. Лицата, живеещи в колективни домакинства и в институции, са изключени като цяло от целевата съвкупност.

Размерът на извадката за 2025 г. включва 10 147 домакинства от 6 ротационни групи от всички области на страната. Освен домакинството, попаднало в извадката, обект на наблюдение са и всички негови членове на възраст 16 и повече навършени години. Извадката се състои от шест ротационни групи, като всяка година една от ротационните групи отпада от наблюдението и се заменя с нова. Този ротационен модел на извадка осигурява два типа данни:

- Моментни (данни от текущата година на наблюдение);
- Лонгитудинални (данни за домакинствата, участвали в поне две последователни години).

Наблюдението се провежда с два типа анкетни карти:

- Въпросник за домакинството;
- Индивидуална анкетна карта за всяко лице от домакинството на възраст 16 и повече навършени години.

Основни понятия

Линия на бедност

За изследване на равнището на бедност в методологията на Евростат се използва общ разполагаем нетен доход. Линията на бедност представлява 60% от средния общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Еквивалентни скали

За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се модифицираната ОИСП скала, според която първият възрастен на 14 и повече навършени години получава тегло единица, вторият възрастен на 14 и повече навършени години - тегло 0.5, и всяко дете под 14 години - тегло 0.3. Теглата се присъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен размер на домакинството. Общият разполагаем нетен доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Образователна степен

За определяне на образователното равнище е използвана Международната стандартна класификация на образованието (МСКО 2011):

МСКО 0 - Предучилищно образование;

МСКО 1 - Начално образование;

МСКО 2 - Основно (прогимназиално) образование;

МСКО 3 - Средно образование;

МСКО 4 - Професионално обучение след средно образование;

МСКО 6 - Висше образование (бакалавър и професионален бакалавър);

МСКО 7 - Висше образование (магистър);

МСКО 8 - Висше образование (доктор).

Претегляне на данните

Базата данни за всяка страна съдържа следните тегла:

Домакинско тегло (целева променлива DB090) за получаване на действителния брой обикновени домакинства в страната.

Персонално тегло (целева променлива RB050) за получаване на действителния брой лица на територията на страната.

Персонално тегло за всеки член на домакинството на възраст 16 и повече навършени години (целева променлива RB040) за получаване на броя на лицата на възраст 16 и повече навършени години на територията на страната.

При изчисляване на индикаторите за бедност се използва персоналното тегло (RB050), тъй като статусът на бедност се изчислява на индивидуално ниво и целевата група се отнася към цялото население, живеещо в обикновени домакинства. За някои от индикаторите, фокусирани върху лицата на възраст 16 и повече навършени години (например „относителен дял на работещите бедни“), се използва персонално тегло (RB040) за лицата на възраст 16 и повече навършени години.

При изчисляване на индикаторите теглата се коригират с претеглящ фактор за отразяване на липсващите случаи (домакинства с нулеви доходи) в изследването (RB050a).

Поради извадковия характер на изследването за доходите и условията на живот, по някои основни показатели са изчислени следните оценки (виж табл. 7, 8 и 9):

[Табл. 7. Оценки на някои основни показатели през 2025 година](#)

[Табл. 8. Оценки на някои основни показатели по етнически групи през 2025 година](#)

[Табл. 9. Оценки на показателя „риск от бедност“ по области през 2025 година](#)